

Gilles Ramstein – Călătorie prin climatele Terrei

Domnul Gilles Ramstein oferă cititorilor lumii noastre o carte profundă și rafinată numită *Călătorie prin climatele Terrei*¹. Lucrarea se citește relativ încet, în sensul că toate pasajele parcurse trebuie resituate permanent pe diversele paliere mentale și de lectură propuse în mod voit de către distinsul autor: înainte de toate dl. Ramstein este climatolog și modelizator, adică omul de știință care elaborează diferite modele pentru înțelegerea bazelor de date disponibile la un anumit moment. Astfel, pornind de la raportul izotopilor de carbon și de stronțiu din sedimente și straturi, domnia sa interpretează compoziția gazelor cu efect de seră de-a lungul timpului, ritmul înglobării materiei organice în oceanele Pământului, întrevide fazele marilor orogeneze terestre. Stomatele frunzelor fosile devin alternativa numerică folosită la stabilirea procentului de gaz carbonic din atmosfera erelor geologice. Sondează cu spectrometre potrivite oxigenul captiv în bulele de aer din ghețurile Groenlandei și ale Antarcticii, după care, prudent, investighează bucățile de ambră din perioada Cretacicului. Prima concluzie: dinozaurii erau masivi deoarece pe Pământ exista mai mult oxigen decât acum, iar extincția lor s-ar datora revenirii conținutului acestui gaz în valorile actuale, cu sau fără craterile de impact ale prăbușirii presupușilor asteroizi. Consideră Soarele precum un imens reactor nuclear bazat pe fuziunea hidrogenului, hotărâtor însă pentru întreținerea vieții pe planeta noastră termoreglată de metanul și de bioxidul de carbon din aer, în fapt două motoare care, principial, funcționează foarte bine. Lămurește configurarea, respectiv fragmentarea supercontinentelor *Rodinia* și *Pangaea*, secondate fiecare de grandioase erupții vulcanice. Cuantifică pulsuri evolutive, propune câteva scenarii și scheme de gândire. Rămâne cuprins de extaz în fața arborilor *Archeopteris*, atunci când aceștia colonizează continentele Devonianului, stocând imense cantități de carbon în trunchiuri și crede că astăzi, prin arderea combustibililor fosili, lucrurile se petrec exact invers. Postulează teoria catastrofelor - extincții, dereglări, crize biologice - după care supraviețuitorii repornesc lanțurile trofice, speciile reocupă spațiile libere, biosfera se diversifică. Descrie nașterea Saharei și dispariția *Mării Tethys* în era terțiară. Trasează diagramele polinice ale plantelor din paleosoluri. Răsfoiește registrul fosil al lumii și prin fereastra timpului reconsideră migrarea strămoșilor noștri, marile maimuțe africane, spre pădurile tropicale din sudul Europei, făcută acum 17 milioane de ani. Reconstituie mediul în care trăiau *Toumai* și *Abel*, cei doi hominizi - frați cu celebra *Lucy* - descoperiți de către cercetătorii francezi, modelează deschiderile și constrângerile de peisaj care le-au favorizat acestora bipedia, pe malurile Lacului Tchad. A doua concluzie: contextul climatic al apariției omului era, la nivel global, unul arid și rece. Simulează circuitul *termohalin* din Atlantic (*thermon* - căldură, *hals* - sare) ca să ne demonstreze cum se realizează repartiția energiei pe suprafața planetei prin cuplul atmosferă-ocean... Așa că lectură plăcută, dragi planetari și nu uitați: suntem urmașii bacteriilor primitive ori poate ai microbilor archeiani născuți cândva, tare demult, într-un ocean anoxic primordial, din pulbere cosmică. Noi sperăm că la capătul acestei formidabile odisei spațiale-temporale, făcută sub îndrumarea pricepută a domnului Gilles Ramstein, călătorii prin climatele Terrei vor putea declama și ei, precum odinioară Joachim du Bellay: *Heureux qui, comme Ulysse, a fait un beau voyage!*

Gavrilă Neamț - EUROPEA ROMANIA

---

¹ Gilles Ramstein, *Voyage à travers les climates de la Terre*, Odile Jacob Sciences, Paris, 2015